

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tad-29 ta' Jannar, 2007

Citazzjoni Numru. 1667/2000/1

John Gerada

vs

**Marina San Gorg Ltd u b'digriet tal-24 ta' Novembru,
2000 giet kjamata in kawza s-socjeta' Corinthia Palace
Hotel Co. Ltd**

Il-Qorti

Preliminari

Rat l-att **tac-citazzjoni** li permezz taghha l-attur
ippremetta illi:

Peress illi l-attur kien impjegat mis-socjeta' konvenuta.

Peress illi l-attur, b'konsegwenza ta' incident li sehh fis-16
ta' Dicembru, 1998, korra u sofra dizabilita' ta' natura

Pagna 1 minn 9

Qrati tal-Gustizzja

Kopja Informali ta' Sentenza

permanenti, kif ukoll danni ta' natura ta' *damnum emergens*.

Peress illi l-imsemmi ncidet sehh minhabba nuqqas ta' sigurta' bizzejjed fuq il-post tax-xoghol u minhabba negligenza, traskuragni u non-osservanza tar-regolamenti.

Peress illi s-socjeta' konvenuta kienet interpellata sabiex tersaq ghall-likwidazzjoni tad-danni, izda inutilment.

Tghid ghalhekk is-socjeta' konvenuta ghaliex dina l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex:

1. Tiddikjara lis-socjeta' konvenuta responsabbli ghad-danni li sofra l-attur u dana minhabba negligenza, traskuragni u non-osservanza tar-regolamenti u minhabba nuqqas tas-sigurta' fuq il-post tax-xoghol.

2. Tillikwida d-danni ta' natura ta' *lucrum cessans* u *damnum emergens* sofferti mill-attur.

3. Tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lil l-attur is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez u l-imghax kontra s-socjeta' konvenuta li minn issa hija ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-Dikjarazzjoni ta' l-attur a fol. 3 tal-process.

Rat in-**Nota ta' l-Eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta** a fol. 7 tal-process fejn eccepjet:

Illi l-azzjoni attrici hija nfondata fil-fatt u fid-dritt, stante li l-eccepjenti mhix il-legittimu kontradittur.

Subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-sueccepit li l-eccepjenti bl-ebda mod ma hi responsabbli ghal l-incident ilmentat mill-attur.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-digriet a fol. 11 li bih giet kjamata fil-kawza s-socjeta' Corinthia Palace Hotel Co.Ltd.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tas-socjeta' kjamata fil-kawza a fol. 64 fejn eccepiet:

Preliminarjament li l-azzjoni hija preskritta u dan ai termini ta' l-artikolu 2153 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

Illi bla pregudizzju l-azzjoni attrici hija nfondata fil-fatt u fid-dritt stante li l-eccipjenti bl-ebda mod ma hi responsabbili ghall-incident ilmentat mill-attur kif ser jigi ampjament ippruvat waqt il-mori ta' dawn il-proceduri.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-digriet a fol 14 li bih giet nominat Mr. Charles Grixti biex jirrelata dwar id-dizabilita' ta' l-attur.

Rat ir-relazzjoni ta' l-istess perit mediku a fol. 20 fejn stabilixxa li l-attur kellu 8% bhala dizabilita' permanenti;

Rat il-verbal a fol. 70 li bih il-kjamat fil-kawza irtira l-eccezzjoni tieghu dwar il-preskrizzjoni;

Rat id-digriet a fol. 100 li bih gie nominat il-Perit J. Ellul Vincenti biex jikkostata jekk fil-kuratur in kwisjoni kienx hemm *air conditioner* li minnu seta' jqattar l-ilma fid-data tal-incident.

Rat ir-relazzjoni tal-perit a fol. 108 tal-process;

Semghet lill Perit in eskussjoni a fol. 117;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat in-nota ta' l-attur;

Introduzzjoni

Dina l-kawza hi dwar incident li gara lill attur li kien impjegat mas-socjeta' konvenuta, meta hu zelaq fil-

kurutur tal-lukanda u wegga bil-konsegwenza li soffra disabilita' permanenti. Qed jitlob li s-socjeta konvenuta tigi dikjarata responsabbli ghall-incident u thallsu d-danni li hu soffra.

Jirrizulta li l-lukanda Corinthia San Gorg & Marina Resort hi immexxija mis-socjeta' Corinthia Palace Hotels Co. Ltd. (Xhieda Mario Debattista a fol. 74) u ghalhekk din ta' l-ahhar giet imsejha fil-kawza.

Responsabilita'

Dwar kif gara l-incident l-attur jghid li kien ghaddej fit-tieni sular sabiex iqassam xi ittri lir-residenti fil-lukanda. Rah lill Karmenu Farrugia li kien qed jizboghoh f'dak is-sular. Vicin Farrugia kien hemm barmil taz-zebgha, li haseb li kien qed jaghmel uzu minnu. Il-barmil kien qieghed hemm ghax kien qed joqtor is-saqaf. Baqa' miexi u f'dak il-hin zelaq f'dawra ta' ilma li kien qed iqattar mill-*air conditioner* f'dak is-sular. Dak il-hin lewha saqajh il-leminija u faqqghet irkobtu l-leminija. Sabiex jevita li jaqa' ma' l-art zamm mal-hajt tal-kurutur, infethiltu saqajh u ma setghax jimxi. Dak il-hin mar jghinu Karmenu Farrugia. Kompla jghid li l-*air conditioner* kien ilu jqattar xi jiem u kien sar anke rapport dwaru mill-impjegati izda ma giex irrangat.

Karmenu Farrugia xehed li kien prezenti ghall incident u billi kien qed jahdem f'dak il-kurutur. Hu xehed li kien qed ibajjad meta lemah lill attur u f'salt rah jaghmel mossa li donnu kien ser jizloq. Imbaghad rah jistrieħ mal-hajt u jzomm irkubbtejh. Mar biex jara x'gara u l-attur qallu li kien ser jizloq fl-ilma li kien hemm ma' l-art u li kienet faqqghet irkubbtejh tal-lemin. L-ilma kien qattar mill-*air conditioner* li kien hemm fit-tieni sular. Dawn qeghdin fil-kmamar, mhux fil-kurutur. Hemm suffitt bil-*gypsum*. Hu rah roqa bl-ilma fl-art. Ma jidhirlux li kien hemm barmil, jew li kien qed ifur. Hu ma qadx jivverifika minn fejn kien gej l-ilma. Ir-roqa ilma kienet lejn nofs il-kurutur u ma kienitx wiesa hafna. Lill tal-lukanda kien semmilhom din ir-roqa ilma. Ma jidhirlux li semmilhom *air conditioners*.

Charles Bonavia – Maintenance Manager – xehed li wara l-incident hu mar biex jara l-ilma li kien qed jinzel mis-saqaf u rrizultalu li l-ilma kien gej mill-*pipe* ta' l-*air conditioner*. Huma jaghmlu *maintenance* ta' dawn il-pipijiet qiesu kull sitt xhur. Wara l-incident sewwew dan il-*leakage*. L-ilma kien qed iqattar fil-kurutur ma' l-art pero' ma rah ebda barmil bl-ilma qed ifur.

Min-naha l-ohra l-konvenuti jsostnu li fejn gara l-incident ma kienx hemm *air conditioner*.

Mario Debattista, Hotel Manager xehed li f'Dicembru 1998, meta gara l-incident, ma kellu ebda rapport ta' xi *air conditioner* li kien qed iqattar, hlief li kienu qed isiru xogholijiet ta' rutina ta' *maintenance*. Ma kellu ebda rapport ta' xi barmil jew kontenitur li kien f'xi kuratur qed jilqa' l-ilma minn x'imkien. Ghal habta ta' Ottubru, s-sistema ta' l-*air conditioning* tal-lukanda tigi maqluba ghal *central heating* u ghalhekk fiz-zmien ta' l-incident il-lukanda ma kelliex *air-conditioning* izda *central heating*. Fl-istess sens, xehed Raymond Mangion, il-General Manager, technical division.

Il-Qorti nnominat lill Perit Joseph Ellul Vincenti biex jikkostata jekk fil-fatt kienx hemm *air conditioner* fil-kurutur fis-sular fejn gara l-incident u dan jghid li mill access li zamm irrizulta li fl-ebda parti tal-kurutur fit-tieni sular tal-lukanda ma hemm *air conditioning units*. Li hemm hu bhal kaxxa mdawwra bil-gibs li fiha hemm zewg pajpijiet illegjati tajjeb hafna u *pipe* iehor li jitfa arja fil-kurutur. Din il-kaxxa mdawwra bil-gibs hi l-boghod sew mill-post fejn l-attur jghid li gara l-incident, cjoe fejn zelaq fl-ilma li kien hemm fl-art. Dan gie konfermat minn Karmenu Farrugia li qal li l-incident gara fil-post fejn indika l-attur waqt l-access, u mhux fil-post l-iehor li l-attur indika fit-tieni okkazzjoni. Il-Perit sab li s-saqaf fil-kurutur hu tal-konkos u minghajr suffit u l-hitan huma *bare* u ma kien hemm xejn mohbi.

Illi mill-kostatazzjonijiet li saru fuq il-post mill-perit tekniku jirrizulta ghalhekk li fil-fatt ma kienx hemm *air conditioner*

fil-kurudur fejn zelaq l-attur, u dana kuntrarjament ghal dak li qal l-attur, Bonavia u Farrugia. L-attur lanqas gab prova dwar dak li qal cjoe li l-*air conditioner* kien ilu jqattar xi jiem u kien sar anke rapport dwaru mill-impjegati izda ma giex irrangat.

Nonostante dana pero' hu zgur li l-attur zelaq, u li zelaq f'roqa ilma li kien hemm fil-kurutur. Ix-xhieda kollha jaqblu li kien hemm l-ilma fil-kurutur fejn zelaq l-attur. Karmenu Farrugia li kien prezenti ghall incident jikkonferma l-presenza ta' din ir-roqa ilma li kienet lejn nofs il-kurutur u jghid li kien semmilhom lill tal-lukanda. Charles Bonavia ukoll jikkonferma li kien hemm l-ilma fil-kurutur. Gie konfermat ukoll li fid-data ta' l-incident kien qed isir xoghol ta' manutenzjoni fil-lukanda fil-post in kwisjtioni.

Illi ghalhekk il-kjamati fil-kawza bhala responsabbili ghall-lukanda kellhom id-dover li jizguraw li l-post fejn isir ix-xoghol ikun hieles minn sogri bla bzonn ghas-sahha u minn perikli li jistghu jigu evitati ghall-inkolumita' fizika tal-haddiema.

Il-grad ta' prova rikjesta fil-kamp civili, b'differenza ghal dak kriminali, fejn il-ligi tesigi li l-prova ghandha tirrizulta minghajr dubbju raggjonevoli, huwa bizzzejjed li jkun dik ic-certezza morali li kull tribunal ghandu jfittex, mhux fuq semplici possibilitajiet imma fuq il-preponderanza tal-probabilitajiet". ("Eucaristico Zammit –vs- Eustrachio Petrococchino", Appell Kummerc, 25 ta' Frar 1952; "Paul Vassallo –vs- Carmelo Pace", Appell Civili, 5 ta' Marzu 1986).

Ghalhekk minn ezami tal-fatti fuq esposti din il-Qorti hi tal-fehma li fuq bilanc ta' propabilitajiet l-attur irnexxilu jipprova li s-socjeta' kjamata fil-kawza hija responsabbli ghall incident in kwistjoni billi naqset milli tipprovdi lill attur *a safe system of work* billi ma ghamlitx *maintenance* f'waqtu qabel ma avvera dana l-incident.

Danni

L-attur qed jitlob id-danni li hu soffra minhabba dana l-incident. Minhabba l-incident hu kellu bzonn jaghmel zewg operazzjonijiet billi kellu problemi fil-*ligaments* u ghadu ma jistax jimxi sewwa u ghandu bzonn operazzjoni ohra. Hu wegga fis-16 ta' Decembru 1998. Dahal lura ghax xoghol fil-25 ta' Jannar 1999 imma f'Lulju 1999 rega hareg bis-*sick leave* u fit-18 ta' April 2000 irrizenja mix-xoghol minhabba sahtu.

Damnum Emergens

Bhala spejjez li ghamel, l-attur ipprezenta d-dokumenti A sa H – a fol. 32 ghall ammont ta' Lm232.86.

Il-konvenuti qed jikkontestaw l-*item* li hu xtara minghand it-Tip Top, rota, sentejn wara l-incident. Il-Qorti hi tal-fehma li dana l-ammont ghandu jithallas lill attur billi hu konness mal-incident li fih hu kien involut.

L-attur qed jitlob ukoll Lm208 Physiotherapist; Lm70 ghall Gym u Lm 240 ghand it-tobba izda ta' dawn m'ghandux ricevuti. L-ircevuti ma kienx ezibihom ghax ma kienx mar ghalihom ghand it-tobba (ara fol. 57). Qed jitlob ukoll Lm12 kull gimgha ghal 5 xhur fuq pilloli. Dwar dawn ukoll ma gewx prezentati ricevuti.

Hu risaput li min jallega li ghamel pagament ghandu jippruvah a sodisfazzjon tal-Qorti u fin-nuqqas ta' ricevuta ghandha tipprevali l-presunzjoni li d-dejn ma thallasx sakemm ma jigix pruvat b'mezzi ohra li dak il-pagament ikun sar. (Ara Vol XLIX p 776). Fil-kaz in ezami l-attur ma gabx prova alternativa ohra li fil-fatt hu hallas l-ammonti li qed jirreklama. Prova li setgha facilment gab.

Lucrum Cessans

Fiz-zmien meta gara l-incident l-attur kellu 31 sena (twieled fin 1967). Hu kien jaqla Lm330 fix-xahar u jaghmel *overtime* jumejn fix-xahar.

L-attur jghid li kien jaghmel *part-time job* u kien jaqla Lm60 fil-gimgha izda m'ghandux *pay slips* x'juri ghax

Kopja Informali ta' Sentenza

mhux disponibbli. L-istess konsiderazzjonijiet li saru fuq ricevuti ghandhom japplikaw anke f'dan ir-rigward stante li l-attur setgha jipprova mod iehor li hu kellu dana l-*part-time job*. Haga li m'ghamilx.

Ghalhekk il-Qorti se tahdem il-*lucrum cessan* bil-mod segwenti.

Multiplier ta' 30 sena.

Paga inluz overtime Lm400 fix-xahar (il-Qorti qed tikkalkola zidied li jista' jiehu fil-futur).

8% Disabilita' Permanenti.

Deduzzjoni ta' 8% (minflok 20%) bhala *lump sum payment* stante li ghaddew sitt (6) snin minn meta giet prezentata l-kawza.

400 x 12 x 30 =	Lm144,000.00
8% =	Lm 11,520.00
8% =	Lm 10,598.40

Damnum Emergens	Lm 232.86
Lucrum Cessans	Lm 10,598.40

Total	Lm 10,831.26
--------------	---------------------

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi

Il-Qorti tiddeciedi billi

Tiddikjara lis-socjeta' kjamata fil-kawza bhala responsabbli ghad-danni li soffra l-attur u dana minhabba negligenza, traskuragni u non-osservanza tar-regolamenti u minhabba nuqqas ta' sigurta' fuq il-post tax-xoghol.

Tillikwida d-danni ta' natura ta' *lucrum cessans* u *damnum emergens* sofferti mill-attur fl-ammont ta' **ghaxart elef, tmien mija u wiehed u tletin lira Maltin u sitta u ghoxrin centezmi (Lm10,831.26)**

Tikkundanna lis-socjeta' kjamata fil-kawza thallas lil l-attur is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez u l-imghax mid-data tas-sentenza kontra s-socjeta' kjamata fil-kawza.

Kopja Informali ta' Sentenza

Is-socjeta' konvenuta qed tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju spejjez ghas-socjeta' kjamata fil-kawza.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----